

"Europa er overalt"

Taler

Jan P. Syse

Dato

15 juni 1988

Omstendigheter

Tale til Sentralstyret

1 Kjære venner,

Det skjer veldige forandringer i norsk politikk nå. Forandringene har gitt stor borgerlig overvekt blant velgerne; Arbeiderpartiet og sosialistsiden har nesten
5 aldri stått svakere. Men likevel sitter en sosialistisk regjering ved makten i Norge. Det medfører nye skatteskjerpelser, flere reguleringer, økt prisstigning. Mens landet skulle hatt en borgerlig regjering, med Høyre som tyngdepunkt. Den regjeringen skulle ha bragt skattene og inflasjonen ned, skapt større frihet og sørget for vekst i økonomien. Slik det var under regjeringen Willoch.

10

Hvordan få til et regjeringsskifte? Det blir hovedspørsmålet i tiden fremover mot stortingsvalget neste år. Men det er ikke nok å stemme på et ikke-sosialistisk parti. Man må også spørre seg: Kan dette partiet bli bærebjelken i en borgerlig regjering? En regjering som gir mer frihet og mer armslag? Her har Høyre en
15 sentral posisjon.

Høyre er et slikt parti. Høyre arbeider for å danne regjering. Og Høyre har en politikk for det. Dette setter Høyre i en spesiell posisjon.

20 AP-regjeringens svake resultater på viktige områder, og uklarheten om det borgerlige alternativet, har skapt en følelse av at tingene flyter. Det har også rammet Høyre. Men dette er problemer vi skal overvinne.

Det er bare en stemme på Høyre som er et sikkert bidrag til et nødvendig
25 regjeringsskifte. Jo sterkere Høyre blir, desto mer tvinger et regjeringsskifte seg frem. (Blir Høyre svakt, kan man risikere at Brundtland-regjeringen sitter videre uansett hvor dårlig Arbeiderpartiet gjør det ved valget.)

30 Forrige uke ga betydelige rystelser for AP-regjeringen. Ikke minst ble det stilt alvorlige spørsmålstegn ved Gro Harlem Brundtlands styrke som statsminister når det røyner på. Det vitnet om motgang, indre rystelse og uoverveiethet i en presset situasjon da statsministeren fredag erklærte at hele regjeringen satt på oppsigelse. Gro Harlem Brundtlands invitasjon til regjeringssamarbeid med
35 mellompartiene, eller som faste støttepartier, kom i forlengelsen av de oppsiktsvekkende uttalelser om regjeringens oppsigelse. Likevel må uttalelsene tillegges vekt.

Mellompartiene har med statsministerens uttalelse fått et tilbud fra
40 Arbeiderpartiet. Dette krever et svar fra hver av mellompartiene - og at mellompartiene avklarer sin plass i det politiske landskap. Det er dette sidevalget velgerne må få svar på - og i god tid før valget.

Vi må gjenta kravet om at en ny borgerlig regjering hvor Høyre er bærebjelken
45 må føre en borgerlig politikk.

Samtidig som vi legger grunn for et regjeringsskifte, arbeider vi for å påvirke politikken dag for dag. I mange saker, som når Regjeringen vil selge statsandeler i oljefelt, eller når statsbedrifter blir privatisert, er det Høyres politikk som har
50 hatt gjennomslag.

Kursen skal stakes ut for de neste 15 måneder - de måneder som skal sikre et solid borgerlig flertall på Stortinget - og en regjering hvor Høyre er bærebjelken. Vi har gjennomlevet et par måneder hvor prosjektørlyset har stått på den andre
55 siden av scenen - men partiet har tatt den perioden med den fornuftige ro som må prege partier med ansvar utover trykksvertens tørketid. Vi har benyttet perioden til bl.a. å omarbeide og forbedre en del arbeidsrutiner. Stortingsgruppen har søkt å være på offensiven i de saker som der er. Resultatet vil vise seg etter hvert.

60 Men selv den mest systematiske opptrapping av den politiske aktivitet overfor politiske motstandere blir for liten å regne når motstanderen legger ut selvsjudd. Forrige ukes hendelse i Stortinget var i så måte interessant. Det viser hvor raskt den politiske situasjonen kan snu, og at Høyre alltid må være beredt
65 til å være fundamentet og bærebjelken i en ny regjering.

Men siste ukers hendelser bekrefter også hvordan vårt eget parti må virke som et arbeidsfellesskap dersom vi skal ha medgang og tyngde overfor politiske motstandere.

På dette arbeidsmøtet skal vi bl.a. drøfte aktivitetsplanene for høsten. Det er gode planer som ligger på bordet - det vil bli en viktig vitamininnsprøytning ett år før valget.

Vi har bak oss en aktiv vårsesjon, hvor Høyres ideer har hatt bra gjennomslag i en rekke saker. Vi har også kommet videre i oppfølgingen av de saker jeg tok opp i forrige Sentralstyremøte:

- Innstillingen til EF og debatten i Stortinget ble en fremgang for Høyre som pådriver i vårt forhold til Europa.

- Forslaget til ny utlendingslov ble behandlet i Stortinget, takket være Høyres press, og loven fikk et innhold i tråd med det vi ønsket - vi maktet i hovedtrekk å holde APgruppen samlet bak Regjeringens forslag!

- Statsministeren forsøkte en unnvikelsesmanøvre for å slippe å legge frem Trygdemeldingen og krevet at opposisjonen nærmest skulle gi blanco-fullmakt til regjeringen når det gjaldt innholdet og behandlingen. Den slags "værhanepolitikk" kan vi ikke finne oss i. Og stilt overfor det faktum at et flertall var villig til å vedta at meldingen skulle legges frem kommende år, bøyet regjeringen av.

- Innstilling til Energimeldingen er avgitt, som omhandlet mulighetene for anvendelse av norsk gass innenlands. Innstillingen er helt i tråd med de linjer Høyre gikk inn for. AP-gruppen i Stortinget valgte det borgerlige forslaget framfor sin egen Regjeringens forslag. Og forskjellene var betydelige - nå vil frie, kommersielle forhandlinger avgjøre pris og levering, og private trekkes med som deltagere i gassrørledninger og gasskraftverk.

- Vi har lagt frem en kunnskapspakke i Revidert, med 190 mill. kr. ekstra til vårt utdanningssystem. Igjen splittet det AP-gruppen og Regjering - stortingsgruppen stilte seg bak kravet om mer penger til lærebøker.

- I Jernverksaken laget vi et omfattende eget forslag basert på større privat

- engasjement, salg av Christiania Spigerverk til private, og en omfattende tiltakssone i Mo i Rana og kommunene rundt, med fullt skattefritak for alle aksjeselskaper, etableringsstipend, lavere arbeidsgiveravgift og mer midler til omstilling.
- 110
- I forbindelse med besøket i Nordland varslet jeg at partiet vil støtte fiskerne i den alvorlige økonomiske knipe de er kommet i, med 50 mill. kr. i likviditetslån. Regjeringen foreslo senere 25 mill. kr., men et flertall i Stortinget støttet Høyres forslag.
- 115
- Høyre har lagt fram forslag om økonomisk stimuleringstiltak for å bedre legedekningen i Finnmark og sa nei til beordringslov. Samtidig har vi foreslått en reduksjon av statsskatten i Finnmark. Dessverre har vi blitt stående uten flertall i disse sakene.
- 120
- I flyplass-saken tilføyet vi Regjeringen et betydelig nederlag. Nå skal vi sette høytrykk på oppfølgingen. Det gjelder også oppfølging av innlandsfylkenes situasjon, som krever større oppmerksomhet etter dette vedtaket. Flyplassen på Rudshøgda som har vært stilt i bero i påvente av flyplassvedtaket, må nå realiseres.
- 125
- Høyre har foreslått å flytte hovedkvarteret til Distriktenes Utbyggingsfond til Nord-Norge. «Ut av trengselen"-kampanjen bør først følges opp av initiativtakerne.
- 130
- Høringsrundene om TV-2 forslaget fra Hallvard Bakke, avslørte så mange innvendinger og mangler at Høyres saksordfører fikk komiteen med seg på å utsette saken. Det er neppe flertall på Stortinget for reklamefinansiert NRK - og et TV-2 i NRK-regi.
- 135
- Høyres representanter har lagt frem forslag om salg av arealer fra Statens Skoger til hyttetomter. Forslaget er ennå ikke behandlet.
- 140
- Etter forslag fra Høyre har Stortinget sluttet seg til at takstpliktreglene skal oppheves for boliger som er syv år eller eldre. Nå har vi lagt frem et nytt forslag om adgang til å oppløse borettslag.
- Gjennom Høyres initiativ fikk vi Regjeringen til å legge fram forslag om

tidligproduksjon på Heidrun-feltet.

- Høyre har fått et historisk gjennomslag under behandlingen av Snorre-utbyggingen for at Staten skal kunne selge sine andeler i feltet.

150

- Vi har i partiets regi satt i gang en miljøoffensiv, innledet ved en miljøpolitisk konferanse. Nå skal et utvalg med Kaci i spissen utarbeide en håndbok om miljøvern og en handlingsplan, med sikte på oppfølging både på lokalplan og sentralt. Gode ideer til tiltak på dette området blir dermed samlet. Utvalget til
155 handlingsplan skal foreligge 15.oktober, mens håndboken vil bli presentert på kommunalkonferansen 19.-21.august.

- Mitt initiativ om et møte i Nordisk Råds presidium, sammen med regjeringsmedlemmer fra de fem nordiske land etter algekatastrofen, førte til
160 viktige beslutninger. Innen 15.september skal Nordisk Ministerråd presentere et generelt miljøpolitisk samarbeidsprogram og et program spesielt rettet mot havforurensning. Disse skal så behandles på en ekstrasessjon i Nordisk Råd 17.november på dette temaet. Dett er annen gang i Nordisk Råds historie at man holder en ekstrasessjon.

165

På tross av sine gode intensjoner på en rekke områder, har arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven vært et hinder og bremse for innsats. Dette vil Høyre nå gjøre noe med.

170 Arbeidsmiljøloven må fortsatt ha begrensninger for hvor mye overtid man skal kunne pålegges. Men grensene for frivillig overtidarbeid må oppheves, så lenge ikke spesielle, f.eks. sikkerhetsmessige forhold tilsier det.

For det er jo rent ut meningsløst at man kan jobbe fullt ut i to forskjellige
175 jobber, mens man har kraftige begrensninger på den enkelte jobb. Det er da langt bedre at man får lov til å jobbe mer på de områder hvor man best får utnyttet sine evner, og selv føler mest for, fremfor å måtte splitte innsatsen. Dagens bestemmelser fører f.eks. til at helsepersonell tar jobber utenfor helsevesenet for å spe på inntekten, leger drar til Sverige osv.

180

Vi må også se en slik liberalisering i forhold til den enkeltes livsfaser. I unge år, før man stifter familie, kan man gjennom økt innsats skape seg et bedre økonomisk fundament før familiestiftelsen, hvor det er ønskelig å kunne bruke

185 mer tid sammen med barna.

I tillegg til fordelene for den enkelte, vil også næringslivet ha fordel av en slik endring. Og i en tid hvor vi skaper for lite, og bruker for mye, vil det for hele nasjonen være ønskelig å åpne for økt arbeidsinnsats.

190

Landets økonomiske stilling er ganske annerledes enn den gang loven ble innstiftet. Det taler også for revisjon.

195

To av våre representanter i Stortinget, Gunnar Fatland og Ingvald Godal har tatt opp forslag om en slik revisjon av arbeidsmiljøloven, og jeg tror dette kan bli en av de viktige sakene i tiden fremover, som går på den enkeltes valgfrihet, rettigheter og muligheter, men også betyr en frigjøring fra regler som tvinger frem dobbeltarbeid hos ulike arbeidstagere.

200

Valget av Hurum som hovedflyplass var en kraftig overraskelse for innlandsfylkene, som hadde kjempet iherdig for Gardermoen. Deler av næringslivet hadde allerede begynt å innrette seg på den utvikling som skulle komme.

205

Den øyeblikkelige pessimisme og frustrasjon må imidlertid snus til ny optimisme. Det skal Høyre bidra til. Jeg er derfor glad for at både Oppland Høyre og Hedmark Høyre kom raskt på banen. Allerede mandag besøkte Hedmark Høyres ledelse meg med konkrete forslag til tiltak som kunne bidra til ny næringsutvikling, og fremtidsrettet satsing. Det er med slikt pågangsmot vi

210

kan komme videre.

Vi drøftet særlig to kategorier tiltak, innenfor kommunikasjon og utdanning. Som grunnlagsmateriale har vi også forslagene fra Høyres innlandsutvalg, og disse forslagene vil innlandsHøyre nå arbeide videre med, med sikte på oppfølging fra stortingsgruppen.

215

Utbygging av flyplass på Rudshøgda i "Mjøsbyen" har lenge vært ønsket. Imidlertid har saken stått noe i bero i påvente av valget av hovedflyplass. Når Hurum nå er valgt, må en utbygging av Rudshøgda raskt komme i gang, for å bedre tilgjengelighet og nærhet til markeder og muligheter.

220

Debatten om EF var preget av vilje til konstruktiv analyse, og utviklingen viser

225 større interesse i det norske folk for Europa-spørsmål. Vi har hele tiden understreket at vi må finne ut hva som nå skjer i EF, hvordan det vil påvirke oss, og hvordan vi kan handle for å oppnå ønskede resultater.

Jeg vil derfor ta initiativ til at det blir opprettet et institutt for europeiske studier ved ett av våre høyere undervisningssteder.

230

I går kom nyheten om at EF vil åpne for et fritt kapitalmarked allerede fra 1990, altså to år før planen. Dette er i tråd med det mange har spådd; fordi alle land så raskt som mulig tilpasser seg det indre marked fra 1992, kan gjennomføringen skje raskere enn forutsatt.

235

Fritt kapitalmarked i Europa vil selvsagt styrke det næringsliv som er innenfor "murene". Fra Høyres side har vi gjentatte ganger foreslått friere kapitalmarked i Norden, som en tilpasning til det som ville komme i EF. Alle vår forslag har møtt motstand fra sosialdemokrater og sosialister.

240

Jeg vil imidlertid be Regjeringen foreta en drøfting i Nasjonalbudsjettet for neste år hvilke konsekvenser EF's vedtak på dette området vil få på dette området, og om vi bør gjøre tilpasninger i den forbindelse.

245

Høyre har i innstillingen til Revidert tatt opp forslag om at Regjeringen bør ta initiativ for å bringe arbeidstiden i kommunene i samsvar med forutsetningene for arbeidstidsforkortelsen. Vi vet idag at kommunene har gjennomført arbeidstidsreduksjoner som koster kommunesektoren nær milliarder.

250

Det er interessant at AP-regjeringen, som selv burde vært pådriver i denne saken all den tid partiet var voldsom pådriver for lik arbeidstid på 37,5 timer, helt har lagt seg på ryggen. Berges trusler fra tidligere i vinter er forstummet. Det viser hvilken handlingslammelse som preger regjeringen når det gjelder offentlig sektor, mens de villig tynger privat sektor med nye byrder.

255

Behandlingen i Stortinget viste at et flertall mener Regjeringen må ta et initiativ i denne saken. Det kan ikke være et endelig svar at "gjort er gjort". Det påhviler nå Regjeringen et selvstendig ansvar for å følge dette opp, og komme til Stortinget med sine vurderinger og forslag til endringer.

260

Vi kan ikke risikere at neste års lønnsoppgjør starter med kravet om å rette opp

"urettferdigheter" i arbeidstiden, skapt gjennom det som nå er skjedd i kommunene. Da kan det gå riktig ille i nok et lønnsoppgjør.

265

Stortingsarbeidet til høsten og neste vår vil bli avgjørende for den politiske sammensetning av Stortinget etter valget i 1989. Jeg vil derfor trekke opp noen av de hovedutfordringene partiet bør engasjere seg i neste år - og de foreløpige retningslinjer jeg mener partiet skal arbeide etter:

270

- Den økonomiske politikken

vil prege debatten i året som kommer - og vi vet dette er det området hvor vi har høyest troverdighet. Det regjeringen har gjennomført, er ikke tilstrekkelig, og har på en del områder ført oss i feil retning. Vi ser idag at vi ikke har et konkurransedyktig næringsliv som kan suge opp den arbeidskraft som nå blir ledig. Veksten er stoppet opp - men offentlig sektor fortsetter å vokse.

275

Høyre må fortsette med vår konsekvente, ansvarlige økonomiske politikk, med de nødvendige tilstramninger i offentlige utgifter. Samtidig skal vi makte å satse mer på de områder som er særlig viktig, fordi det står om vår fremtid.

280

Høyres mål skal være å trygge sysselsettingen gjennom stabil økonomisk vekst og lav inflasjon. Skal vi bli blant de beste i frihet, trygghet og velferd, er et stabilt økonomisk fundament avgjørende. Vi må legge til rette for et næringsliv vi kan leve av - og da må kursjusteringen bli betydelig i forhold til siste to års næringspolitikk.

285

- Hverdagsøkonomien

for folk flest presser seg frem som politisk sak - fordi vi ikke kan leve med en stadig økende strøm til sosialkontorene. Høyre vil at folk skal kunne leve på sin lønn. Det kan mange ikke idag, uten at årsaken er luksusforbruk. De siste skatteøkninger som AP-regjeringen har gjennomført og overgangen til høy bruttoskatt som særlig rammer folk i etableringsfasen - altså den gruppe vi helst vil hjelpe - har betydd en meget kraftig belastning på den enkelte familie.

295

Vår linje må ligge fast, slik vi også foreslo i Revidert Nasjonalbudsjett: Målrettede skattelettelser og økte overføringer til barnefamiliene.

- Et annet hverdagsproblem for folk flest, er møtet med stengte dører,

300

utilgjengelige regler og lover, og et overbebyrdet byråkrati som ikke alltid er i

stand til å yte god nok service. Folk har en økende avmaktsfølelse overfor "Det offentlige" - dette usynlige som vitterlig er til for befolkningen. Og la meg straks tilføye: De fleste offentlig ansatte gjør en utmerket jobb, men også de ville få en mer meningsfylt og mer interessant arbeidssituasjon dersom man løftet vekk en del av det arbeid de er satt til å administrere som følge av regler vi kunne vært foruten.

Vi skal på offensiven igjen i våre egne fanesaker; åpnere samfunn, deregulering, forenkling, nedbygging av unødvendig byråkrati og dobbelt- administrasjon. Høyres mål skal være å gjøre hverdagen lettere, og mulighetene og mangfoldet større.

- Kunnskapen i skolen og kvalitet ved våre utdanningsinstitusjoner skal være sentrale i Høyres politikk for de nærmeste år. Vi vil prioritere dette høyt i kommende års budsjett slik vi viste vilje til å gjøre allerede under behandlingen av Revidert budsjett. Vårt forslag om 55 mill. kr. ekstra til skolebøker, 35 mill. kr. til etterutdanning av lærere og 100 mill. kr. til universiteter og høyskoler var en retningspil som vi skal følge opp senere. En slik prioritering har bred støtte i partiet.

Jeg er ikke i tvil: Høyres mål skal være å skape en av Vest-Europas beste skoler inne år 2000.

- Forslagene på dette området var knyttet sammen med oppfølgingen av arbeidet med ny arbeidsdeling mellom privat og offentlig sektor. Gradvis vinnes nå opinionen for vår sak - privatisering sees mer og mer på som en naturlig prosess etter at pendelen hadde svingt for langt andre veien: At det i seg selv skulle være et gode at noe ble drevet i offentlig regi.

Målet for Høyre må være at flest mulig skal bli medeiere i norsk næringsliv, og at Staten og kommunene skal konsentrere seg om sine sentrale oppgaver - ikke risikofylt næringsvirksomhet og eiendomsspekulasjon med skattebetalernes penger.

Vi skal i det kommende år utvikle ideer omkring ny arbeidsdeling på nye områder, og vi håper også å få inn gode resultater og nye ideer fra våre kommuner og fylker som følge av Petter Thomassens siste håndbok.

- Helse, omsorg, trygghet,

vil alltid være sentrale i en debatt om fellesoppgavene, og vil derfor være sentrale frem mot neste valg. Også på dette området må Høyre gå foran med konstruktive forslag til nytenkning. Det er ikke lenger tillit til en politikk som utelukkende sier "Mer penger" når utfordringene øker. Vi må få ut mer helse pr. krone det offentlige setter inn.

Men det kanskje viktigste vil være å underbygge den innsats som gjøres av familie, venner, nærmiljø og frivillige organisasjoner. Vi kan aldri erstatte den varme og omsorg og egenverdi disse bærer med seg - derfor må vi drøfte hvordan vi skal underbygge og gjøre det lettere for den enkelte å bo lengre hjemme og for andre å støtte opp om dette.

Samtidig må vi gå inn i institusjonene med sterkere krav om gode styre-, økonomi-, kontroll- og informasjonsbehandlingssystemer. Ledelses- og styrefunksjonen må profesjonaliseres, samtidig som man må søke å bygge ned profesjongrenser som hindrer maksimal utnyttelse av ressursene.

Det er rett og slett skandaløst at sykehusutstyr står ubrukt størsteparten av døgnet, mens legene drar til Sverige for å ta ekstrajobber! Jeg er derfor meget glad for den støtte initiativet fra to av våre representanter om oppmyking av arbeidsmiljøloven har fått fra brede kretser - med unntak av AP. En oppmyking av reglene for frivillig overtidarbeid vil være viktige bidrag på mange felter i samfunnet.

- Norges forhold til Europa og EF

er på ny satt på dagsordenen, og på en mer konstruktiv måte enn på lenge. Høyre skal ligge i forkant i selv å være informert om det som skjer i Europa, og vi skal være en pådriver for at informasjon og nøktern analyse av utviklingen i Europa kommer frem til det norske folk. Personlig er jeg ikke i tvil - Norge vil før eller siden være en del av et integrert Europa. Våre unge vil neppe finne seg i å bli stilt utenfor det politiske, økonomiske, kulturelle og utdanningsmessige fellesskap, enn si måtte søke om visum ved innreise til Frankrike eller pass ved innreise til Danmark! Interrailgenerasjonen har et annet forhold til Europa enn generasjoner før dem.

"Isen smelter" skrev VG forleden - og siktet til Stortingsdebatten om EF. Det går igjen an å diskutere EF relativt fordomsfritt. En meningsmåling gjengitt i

380 Aftenposten sist lørdag bekrefter at EF-spørsmålet er blitt mer "modent". Tallet på dem som ville ha stemt ja i en ny folkeavstemning om EF-medlemskap er gått markert opp det siste året, fra 28 prosent i fjor sommer til 38 prosent nå. Samtidig er neiandelen stagnert.

385 I Stortingsdebatten sist tirsdag ble det hevdet, sannsynligvis med rette, at vi er det land i Europa med dårligst informasjon og kunnskap om integrasjonsprosessene i EF. Her ligger en enorm utfordring - kanskje spesielt for Høyre. En kontinuerlig og systematisk oppfølging er nødvendig fra vår side for å skape forståelse for den "stille revolusjon" som finner sted i Europa og for de
390 norske krafttak som må tas for å unngå at vi blir hengende håpløst etter.

Jeg har tidligere kalt det skandaløst at NRK ikke har egen korrespondent ved EF-hovedkvarteret - og jeg vil fortsette å kalle det skandaløst inntil NRK gjør noe med det!

395

Høyre-folk er europeere i sine hjerter, men har samtidig tro på Norge. I EF-debatten har vi prøvd å formidle dette. Vi har tro på at vi er i stand til å hevde våre synspunkter og sikre vårt lands innbyggere frihet, selvråderett og et høyt velferdsnivå. Det vi ønsker er et Norge med større ambisjoner - et land som
400 utvikler europeisk medinnflytelse.

Vi har videre forsøkt å formidle at Europa er noe mer enn samarbeid om økonomi, teknologi og et indre marked. Det er enkeltmenneskets følelse av å tilhøre den europeiske identitet som avgjør Europa-ideens fremtid. EF-landene
405 har innsett dette, og legger derfor ned enorme ressurser i å videreutvikle kultursamarbeidet på nær sagt alle områder. Det er nok å nevne studentutvekslinger, samarbeid om TV-produksjon, felles bok- og tidsskriftutgivelser, europeiske seminarserier osv., osv. At vi nå står på utsiden av også disse samarbeidsnettverk - selve kjernen i utviklingen av en felles europeisk
410 identitet - bør mane til ettertanke.

Under mitt besøk med Presidiet i Nordisk Råd til EFkommisjonen i Brussel i slutten av april fikk jeg på nært hold erfare den "nye giv" som har kommet inn EF-samarbeidet. Jeg opplevde en voldsom vilje til handling innad i EF, men også
415 en vilje til samordning utad. Forberedelsene til "Det Nye Europa" har skapt et dramatisk initiativ og pågangsmot. Et Europa uten grenser er ikke utelukkende et begrep blant byråkrater og politikere i Brussel. Det har en særlig appell og

420 oppslutning blant unge mennesker, noe som skaper optimisme om en europeisk fremtid.

Det er i dette Europa Norge hører til. Her har vi grunnlaget for vår kultur, her har vi vår historie, her har vi de fleste av våre nærmeste samarbeidspartnere - det er i Europa vi hører hjemme. Og EF er på mange måter synonymt med "Det Nye Europa".

Våre omgivelser er mer aktive enn vi er for å møte Europa. De mentale ettervirkninger av 1972 har vært dypere enn mange har forestilt seg. Jeg har deltatt i EF-debatter i Sverige i det siste året, og er blitt slått av den veldige dynamikk som preger både industri og politikk. Det hevdes at det apparat som bygges opp for å føre Sverige nærmere EF, er det mest omfattende i sitt slag siden beredskapsårene under krigen.

Det er meget som står på spill, og det er farlig å bli hengende etter i utviklingen. Hva enten målet er tilpasning, som alle er enige i, eller medlemskap, som jeg mener bør bli resultatet, er det til landets fordel at vi går så langt vi er enige - med styrke og bestemthet.

Utviklingen skjer raskt. Vi vil kunne oppleve en dynamikk som går raskere enn det man i dag tror. Jeg er i den forbindelse prinsipielt enig i at en endring av resultatet fra folkeavstemningen om medlemskap i EF i 1972 best kan skje gjennom en rådgivende folkeavstemning. Men også det faktum at prosessen kan skje raskt hvis utviklingen først skyter fart, vil også kunne gjøre det helt nødvendig å bruke folkeavstemning fordi saken ikke har stått klart nok på dagsordenen ved et ordinært valg.

EFs nye dynamikk har vidtrekkende konsekvenser for norsk økonomi og politikk. Vi kan ikke sitte passive og se på denne utvikling. Vi må gripe utfordringen som ligger der - nå. Myndigheter, næringsliv og fagbevegelse må forene sine ressurser og utvikle en aktiv tilpasningsstrategi. Vi må forsøke å se helheten, mulighetene, fremtidstyvene, i stedet for bare en passiv tilpasning på område etter område.

Vi trenger å styrke vår Europa-kompetanse. Som et ledd i et slikt arbeid bør det vurderes å opprette institutt for europeiske studier i tilknytning til en eller flere universitet eller høyskoler. Instituttene vil styrke vår nasjonale kompetanse på

europa-spørsmål og fungere som et faglig kraftsentrum for europeiske spørsmål. Det trenger vi - ikke minst for å utvikle den europeiske kunnskap og bevissthet blant unge mennesker.

Det er av vidtrekkende betydning at norske studenter, forskere og forskningsinstitusjoner blir en del av de nye nettverk for høyere utdanning som nå utvikles innenfor EF. EFprogrammet ERASMUS har til formål å fremme konkrete samarbeidsprosjekter mellom universiteter og høyskoler i EFlandene, og gir stipender og støtte til studieopphold, utvekslingsprogrammer, faglig harmonisering og videregående opplæringsprogrammer. Her må vi være aktivt med! Våre universitet og høyskoler må utvikle samarbeidsprosjekter med ERASMUS-universitet/høyskoler, og norske læresteder bør i større grad forberede utveksling med læresteder i Europa.

I EF-debatten i Stortinget fikk vi bekreftet at en mer aktivt holdning overfor Europa-spørsmål er nødvendig. Høyre må fortsatt spille en pådriver-rolle i dette arbeidet. Arbeidet for norsk tilpasning til EF krever politisk lederskap - det må vi være villige til å påta oss.

Sosiologen Edgar Morin fikk en gang spørsmålet hva det er å være europeer. "Europa er overalt" svarte han. Det er en Høyre -oppgave å sørge for at ikke Norge blir unntaket.

Kilde

Journalist Jarle Skjørestads private arkiv.

Emner

EF, EU, Europa, Europabevegelsen, Innlegg

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/europa-er-overalt>